

Un livre en trois discours

Moïse un homme de parole ?

Le cinquième livre de la Torah est celui dans lequel Moïse est amené à prononcer ses dernières paroles à l'égard d'Israël, en parcourant à nouveau tous les événements passés.

Contrairement à sa crainte exprimée dans l'Exode, le rapport entre Moïse et son peuple repose bien sur le verbe.

דברים פרק א

א אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן: בַּמִּדְבָּר בְּעֶרְבָה מוֹל סוּף
 בֵּין פָּאֲרֹן וּבֵין תְּפֹל וְלִבְּנֵי וַחֲצִרֹת וְדִי זָהָב . ב אֶחָד עֶשֶׂר יוֹם מִחֲרַב דֶּרֶךְ הַר שְׁעִיר עַד
 קִדְשׁ בְּרִנְעַ. ג וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעֵשְׂתֵי עֶשֶׂר חֹדֶשׁ בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל כָּלל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֹתוֹ אֲלֵהֶם. ד אַחֲרֵי הַכְּתוּ אֶת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב
 בְּחֶשְׁבוֹן וְאֶת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּעֵשְׂתָרֶת , בְּאֲדָרְעִי ה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ
 מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בָּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לֵאמֹר

Deutéronome, 1

¹ Ce sont là les paroles que Moïse adressa à tout Israël en deçà du Jourdain, dans le désert, dans la plaine en face de Souf, entre Pharan et Tofel, Labân, Hacéroth et Di-Zahab. ² Il y a onze journées depuis le Horeb, en passant par le mont Séir, jusqu'à Kadéché-Barnéa. ³ Or, ce fut dans la quarantième année, le onzième mois, le premier jour du mois, que Moïse redit aux enfants d'Israël tout ce que l'Éternel lui avait ordonné à leur égard. ⁴ Après avoir défait Sihon, roi des Amorréens, qui résidait à Hesbon, et Og, roi du Basan, qui résidait à Astaroth et à Edréi; ⁵ en deçà du Jourdain, dans le pays de Moab, Moïse se mit en devoir d'exposer cette doctrine, et il dit:

HAKETAV VEKABALAH:

commentaire du Rav. Jacob Tz'vi Hirsch Meklenburg (1831-1865)

- Un premier discours de remontrance (du début du livre et jusqu'à l'introduction de la seconde version des Dix paroles)
- Un second discours dont les Mitsvoth sont le thème central depuis les Dix paroles et jusqu'aux Paroles de Bénédiction/Malédiction
- Un troisième discours depuis les bénédiction/malédiction et jusqu'à la fin du livre, avec l'alliance renouvelée et les dernières paroles de Moshé

דברים פרק א
א אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל

שמות פרק א
א וְאֱלֹהֵי שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם

דברים פרק ה
א וַיִּקְרָא מֹשֶׁה אֶל-כָּל-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם

ויקרא פרק א
א וַיִּקְרָא אֶל מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר ה' אֵלָיו

דברים פרק כ"ז
ט וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֶל כָּל-יִשְׂרָאֵל

במדבר פרק א
א וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה בְּמִדְבָּר סִינַי בְּאֵהָל מוֹעֵד

Exode IV,10

שמות פרק ד

י וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל ה' בִּי אֲדֹנָי
לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנִכִּי